

PATVIRTINTA

Sangrūdodos pagrindinės mokyklos direktoriaus
2024 m. vasarą 1 d. įsakymu Nr. V1-7

VALYTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 12

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Sangrūdodos pagrindinės mokyklos valytoju gali dirbti asmuo, kurio sveikata ir amžius leidžia dirbti tokį darbą ir kuriam šį darbą dirbti nedraudžia įstatymai.
2. Darbuotojas, atliekantis patalpų valymo darbus, privalo pasitikrinti sveikatą, išklausti įvadinį instruktavimą ir instruktavimą darbo vietoje.
3. Jeigu darbuotojas darbams naudoja elektrinius dulkių siurblius, elektrinius šlapio valymo ir džiovinimo aparatus, valo biuro technikos įrenginius, kitokius elektros įrenginius, jis turi būti išmokytas, kaip saugiai elgtis su tokiais aparatais, prietaisais ir įrenginiais.

II SKYRIUS PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

4. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti darbuotojo darbo aplinkoje, galimas poveikis darbuotojo saugai ir sveikatai, prevencinės priemonės:

Rizikos veiksnys	Poveikis saugai ir sveikatai	Prevencinės priemonės
Dulkės ir aerozoliai (dėl darbo greta dulkes ir aerozolius į darbo aplinką išskiriančių įrenginių) 	Galimi įvairaus sunkumo kvėpavimo takų, gleivinės, odos sudirginimai ar sužalojimai, galintys įtakoti ūmius ar lėtinius susirgimus, alergines organizmo reakcijas, plaučių ligas ir net profesinius susirgimus (silikozę, beriliozę).	Įrengti tinkamas vėdinimo sistemas. Darbo trukmės trumpinimas dirbant kenksmingų medžiagų poveikyje. Kvėpavimo takų AAP naudojimas (tinkamų filtrų parinkimas).
Ploviklių garai.	Galimi įvairaus sunkumo kvėpavimo takų, gleivinės, odos sudirginimai ar sužalojimai, galintys įtakoti ūmius ar lėtinius susirgimus, alergines organizmo reakcijas.	Apsaugai nuo cheminių medžiagų naudoti tinkamas tokiam darbui asmens apsaugos priemonės.
Pavojus susijęs su pavojingomis cheminėmis	Galimi įvairaus sunkumo kvėpavimo takų, gleivinės, odos sudirginimai ar sužalojimai, galintys įtakoti ūmius ar	Laikytis cheminių medžiagų, preparatų saugos duomenų lapų reikalavimų. Pakeisti pavojingą

<p>medžiagomis bei jų mišiniais.</p> 	<p>lėtinius susirgimus, alergines organizmo reakcijas.</p>	<p>cheminį veiksnių cheminiu veiksniu ar procesu, kuris mažiau pavojingas arba ne toks pavojingas darbuotojų saugai ir sveikatai.</p>
<p>Elektros srovės poveikis, esant netvarkingai instaliacijai ar netinkamai naudojant elektrinius prietaisus, įrenginius ir įrankius.</p> 	<p>Įvairaus sunkumo traumų (net mirtinų), sveikatos sutrikdymų rizika.</p>	<p>Laikytis elektroaugos reikalavimų. Nenaudoti netvarkingų elektrinių įrankių, įrengimų, kitų darbo priemonių. Nesiliesti prie neizoliuotų elektros įrangos dalių, kuriomis teka elektros srovė.</p>
<p>Netvarkinga darbo vieta (slidžios, nelygios grindų ar grindinio dangos).</p> 	<p>Paslydimas, pargriuvimas. Galimos įvairaus sunkumo traumas: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.</p>	<p>Užtikrinti, kad darbo vietoje grindų dangos būtų neslidžios, sausos, lygios, nuolat valomos. Atsargus, saugus ėjimas. Įspėjamųjų ženklų naudojimas.</p>
<p>Netvarkingos ar užgriozdintos patalpos, teritorija.</p>	<p>Užkliuvimas, pargriuvimas, nukritimas. Galimos įvairaus sunkumo traumas: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai ar net mirtinos traumas.</p>	<p>Nuolat palaikyti tvarką ir švarą patalpose ir teritorijoje. Praėjimai turi būti laisvi, neužkrauti detalėmis, daiktais, išsikišantys vamzdiniai turi būti paslėpti grindyse, laiptų pakopos turi būti lygios, lipant laikytis už porankių.</p>
<p>Krentantys daiktai.</p> 	<p>Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumas.</p>	<p>Daiktus, įrankius, medžiagas ir kitas priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi, nebūti vietose, kur vyksta krovos darbai.</p>
<p>Fizinė perkrova (vienkartinis kėlimas, priklausomai nuo krovinio kėlimo aukščio ir rankų padėties keliant krovinį, moterims nuo 3 iki 16 kg, vyrams nuo 5 iki 25 kg).</p>	<p>Galimos įvairaus sunkumo traumas pečių, alkūnės, riešo bei plaštakos srityse, nugaros raumenų patempimai, stuburo pažeidimai. Neigiama įtaka širdies-kraujagyslių sistemos veiklai bei kiti galimi kūno pažeidimai.</p>	<p>Nekelti daiktų, kurių masė nežinoma. Pasirinkti tinkamą kėlimo ir nešimo būdą. Vengti staigių kūno pasisukimų, nekelti sunkių daiktų aukščiau pečių, pasirūpinti, kad ėjimo kelias būtų laisvas. Nekelti vienam daiktų (detalių, ruošinių, įrenginių), viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Daiktus, viršijančius leidžiamą kėlimo svorį, kelti dviese, jeigu nėra galimybių tai atlikti dviese, būtina naudotis kėlimo įrenginiais.</p>

<p>Gaisro pavojus.</p> 	<p>Galimas nudegimo ar net žuvimo pavojus.</p>	<p>Panaikinkite artimus uždegimo šaltinius (kibirkštis, cigaretė). Laikykite gesintuvus lengvai prieinamoje vietoje.</p>
<p>Nepatogi, priverstinė darbo poza.</p>	<p>Galimi skeleto sistemos ir raumenų pažeidimai.</p>	<p>Tinkamai parinkti darbo aukštį ir darbo priemonių išdėstymą, taip pat sudaryti galimybę keisti darbo pozą.</p>
<p>Stresas dėl netinkamo darbo organizavimo, kvalifikacijos stokos.</p>	<p>Stresas ir įtampa padidina jautrumą ir įtakoja klaidų atsiradimą. Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos.</p>	<p>Sukurti tiesioginę ir aiškia informacijos sistemą, kuri padėtų išvengti klaidų. Darbams atlikti parinkti tinkamus darbuotojus, kurie atitinka keliamus kvalifikacinius reikalavimus.</p>
<p>Asmens higienos taisyklių nesilaikymas.</p>	<p>Galimi apsinuodijimo, infekcijų, ir virškinimo trakto negalavimai. Ūmūs susirgimai ar net mirtis.</p>	<p>Darbuotojams leidžiama valgyti, praustis ar atlikti gamtinius reikalus tik tam pritaikytose vietose.</p>

5. Darbdavys, įvertinęs rizikos veiksnius ir vadovaudamasis nustatytais normomis, privalo nemokamai aprūpinti darbuotoją asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

6. Kiekviena asmeninė apsaugos priemonė turi:

6.1. apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių, esančių darbo aplinkoje, nesukeldama didesnės rizikos darbuotojo sveikatai ir saugai;

6.2. atitikti ergonominius reikalavimus ir darbuotojo esamą sveikatos būklę;

6.3. tikti (būti atitinkamai priderinta) darbuotojui.

7. Darbdavys, esant reikalui, turi teisę nemokamai išduoti darbuotojui daugiau asmeninių apsaugos priemonių, negu numatyta pagal asmeninių apsaugos priemonių sąrašą. Darbuotojui saugos priemonės išduodamos, priklausomai nuo vykdomų darbų pobūdžio ir darbo sąlygų.

8. Asmeninė apsaugos priemonė yra darbdavio nuosavybė, todėl ją darbuotojas turi grąžinti išeidamas iš darbo, pereinamas į kitą darbą toje pačioje įmonėje, kur ši priemonė nenumatyta pagal darbo aplinkos rizikingumą. Asmeninė apsaugos priemonė turi būti keičiama, jeigu ji susidėvi.

9. Dirbantysis privalo:

9.1. dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

9.2. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones;

9.3. laiku pranešti tiesioginiam vadovui apie jų nusidėvėjimą, užteršimą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

9.4. įstatymų nustatyta tvarka atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsaugos priemonė dėl darbuotojo kaltės dingo arba buvo sugadinta.

III SKYRIUS VEIKSMAI DARBO METU

10. Darbuotojas turi gauti vadovo užduotį, turi būti susipažinęs su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais.

11. Pradedant darbą, valytojas turi užsivilkti darbo drabužius, apsiauti darbo avalynę, paruošti būtinas individualiosios saugos priemones. Patikrinti, ar tvarkingi darbo įrankiai, ar yra būtinos darbui medžiagos (šluostės, valymo, dezinfekavimo, nukenksminimo priemonės).

12. Apžiūrėti valomas patalpas, išlaisvinti takus.

13. Kad išvengti netikėto daiktų kritimo, patikrinti: ar tvirtai jie guli ant spintų ir lentynų, ar gerai pakabinti kabantys daiktai (paveikslai, portretai ir kt.).

14. Ruošiantis valyti ar plauti langus, vitrinas ir kitus stiklinius paviršius, patikrinti, ar patikimai įtvirtinti, ar geri rėmų vyriai, ar neįtrūkę stiklai.

15. Jei valymo darbams bus naudojami elektros prietaisai, išorinės apžiūros būdu patikrinti, ar tvarkingi prietaisų prijungimo prie srovės šaltinio laidai, šakutės, šakučių lizdai.

16. Valant patalpas negalima leisti, kad vanduo patektų ant elektros įrenginių, elektros variklių, kabelių, laidų, jungiklių ir kt. Valymo metu elektros įrenginiai turi būti atjungti nuo srovės šaltinio.

17. Jeigu reikia valyti grindis, kur gali būti išsiliejusių rūgščių arba jeigu rūgštis reikia naudoti kaip valymo priemonę, būtina apsiauti guminius batus, užsimauti rūgštims atsparias pirštines, pasirišti rūgštims atsparią prijuostę, užsidėti saugos akinius.

18. Rūgščių, šarmų, kitų cheminių medžiagų išsiliejimo vietų nukenksminimui reikia naudoti darbo vadovo nurodytus būdus ir tirpalus.

19. Valant nuo negamybinių patalpų lubų, karnizų ar šviestuvų dulkes, reikia naudoti tvarkingas, išbandytas kopėčias arba lipynes. Šviestuvai turi būti atjungti nuo srovės šaltinio. Valant lubas, reikia atkreipti ypatingą dėmesį, kad nebūtų paliesti priešgaisrinės automatikos davikliai ir gaisro gesinimo automatinės sistemos prietaisai.

20. Jeigu reikia valyti langus, esančius aukščiau kaip 1,3 m nuo žemės paviršiaus, reikia naudoti inventorines paaukštėjimo priemones (kopėčias, lipynes, staliukus) ir prisirišti saugos diržu prie stabilios konstrukcijos. Galima rėmų, stiklų ir kitų daiktų kritimo zoną iš pastato fasado pusės reikia atitverti signaline juosta ar kitokiu būdu.

21. Išplovus grindis padėti įspėjamąjį ženklą apie šlapias grindis.

22. Valant gamybinių ir negamybinių patalpų grindis, stalus, palanges, reikia žiūrėti, kad nebūtų ant jų aštrių daiktų (peiliukų, adatų, smeigtukų ir kt.).

23. Valant dulkes nuo kabančių paveikslų, portretų, kitų kabančių daiktų, reikia atsargiai juos valyti jų pakabinimo vietoje. Jeigu paveikslai, portretai, kiti kabantys daiktai pakabinti netvirtai, juos reikia valyti pasidėjus ant stalo ar grindų.

24. Valant elektrifikuotą biuro techniką (kompiuterius, ryšio, dauginimo priemones ir kt.), reikia įsitikinti, ar tos priemonės atjungtos nuo srovės šaltinio. Valomų telefono aparatų atjungti nereikia.

25. Į valomas biuro technikos priemones neturi patekti valymo skystis.

26. Jeigu naudojant elektrifikuotus valymo prietaisus juntamas svylančios izoliacijos kvapas, iš prietaiso veržiasi dūmai, kibirkščiuoja kištukinė jungtis, darbą jais reikia nutraukti, kol specialistai nepašalins gedimų.

27. Surinktas šiukšles iš šiukšlių dėžių išmesti į šiukšlių surinkimo vietas. Šiukšlės metamos į antrinių žaliavų konteinerius (plastikas, popierius, stiklas).

28. Darbuotojui, valančiam patalpas draudžiama:

28.1. valymo metu stovėti ant apšildymo, santechnikos ir kitokių įrenginių kaip paaukštėjimo priemonių;

28.2. atremti kopėčias ar pačiai (pačiam) remtis į langų stiklus ar kitas netvirtas konstrukcijas;

28.3. stovėti ant palangės ir vaikščioti palange, neprisirišus saugos diržu;

28.4. valyti įtrūkusius, nepakankamai įtvirtintus langų stiklus ir rėmus;

28.5. šluostyti drėgna šluoste arba liesti drėgnomis rankomis esančius su įtampa elektros laidus, kabelius, kištukų lizdus, jungiklius, elektros įrenginių korpusus;

28.6. keisti perdegusias lemputes ar saugiklius.

29. Negalima stovėti ir vaikščioti galimo aukštai padėtų ar pakabintų daiktų kritimo vietoje. Negalima valyti įdužusių stiklų.

30. Sudužusius stiklus, aštrias metalo drožles ir kitokias aštrias atliekas reikia susemti tam skirtais įrankiais užsimovus pirštines, apsaugančias nuo dūrių.

31. Negalima dirbti apsiavus lengva avalyne (šlepetėmis, basutėmis), nes yra rizika susižeisti kojas.

32. Nuvalius grindis ar kitokius paviršius šlapia šluoste, jos negalima tuoju pat grežti rankomis. Tam reikia naudoti specialų šluosčių nusausinimo įrankį, o jeigu tokio įrankio nėra, šluostę gerai išskalauti kibire su vandeniu, kad aštrūs daiktai nusėstų į kibiro dugną.

33. Valant aukštai esančius daiktus, negalima naudoti atsitiktinių paaukštinimo priemonių: dėžių, kėdučių, šiukšliadėžių ir kt.

34. Valomą plotą reikia kiek galima labiau išlaisvinti. Slidžiomis grindimis, slidžiais laiptais, vaškuotu parketu reikia vaikščioti labai atsargiai, naudoti avalyne neslidžiais padais.

35. Valant tualetus, reikia naudoti apsaugines pirštines. Po tualetų valymo reikia atlikti asmeninės higienos procedūras.

36. Plovimui, valymui, dezinfekavimui, nukenksminimui negalima naudoti neaiškios kilmės ir nežinomo poveikio medžiagų. Leidžiama naudoti tik tokius skysčius ir medžiagas, kurias išdavė ir nurodė kaip jas naudoti vadovas. Rankas reikia apsaugoti pirštinėmis.

37. Jei valymo darbams naudojami elektros prietaisai (įvairaus tipo dulkių siurbiai, parketo blizgintuvai ir kt.), jie turi būti techniškai tvarkingi, specialistų patikrinti, valytojas turi būti išmokytas juos saugiai naudoti.

38. Draudžiama be tiesioginio vadovo žinios patikėti pareigas ar darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikinėti darbus nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus tiesioginio vadovo leidimą.

IV SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMŲ BAIGUS DARBŲ

39. Darbo metu naudotus įrankius ir darbo priemones sudėti į jiems skirtas vietas. Sutvarkyti darbo vietą. Atliekas pašalinti į tam tikslui skirtas vietas.

40. Nusivilkti darbo drabužius, apžiūrėti, ar jie tvarkingi ir švarūs, padėti į jiems skirtą vietą. Šiltu vandeniu su muilu nusiplauti rankas, jei yra galimybė, nusiprausti po dušu.

41. Paskutiniam paliekant patalpas, informuoti atsakingą už patalpų uždarymą.

42. Informuoti tiesioginį vadovą apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turėjusius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.

INSTRUKCIJĄ PARENGĖ:

UAB „VERSLO ALJANSAS“ (302327605)